

Chirurgie

Port-A-Cath

Implanteerbare poort plaatsen

Inleiding

U heeft zojuist gehoord dat er bij u een Port-A-Cath of een P.A.S. Port, ook implanteerbare poort genoemd, moet worden ingebracht. U wordt daarom doorverwezen naar de chirurg.

U heeft informatie gehad over de PORT-A-Cath/P.A.S. Port. In deze folder staat alle informatie nog een keer op een rij.

Waarom een Port-A-Cath of een P.A.S. Port systeem

Voor het behandelen van uw ziekte wordt regelmatig gebruik gemaakt van een infuus om medicijnen toe te dienen. Doordat de bloedvaten regelmatig aangeprikt worden voor bloedafname of voor het inbrengen van een infuus, kunnen deze beschadigd raken. Ook kan irritatie van de bloedvaten optreden als gevolg van de via het infuus toegediende medicijnen. Om verdere irritatie en beschadiging van de bloedvaten te voorkomen wordt bij u een Port-A-Cath of een P.A.S. Port systeem aangebracht. Deze is speciaal ontworpen om bloedafname en het toedienen van medicijnen te vergemakkelijken.

Voordelen Port A Cath of PAS PORT

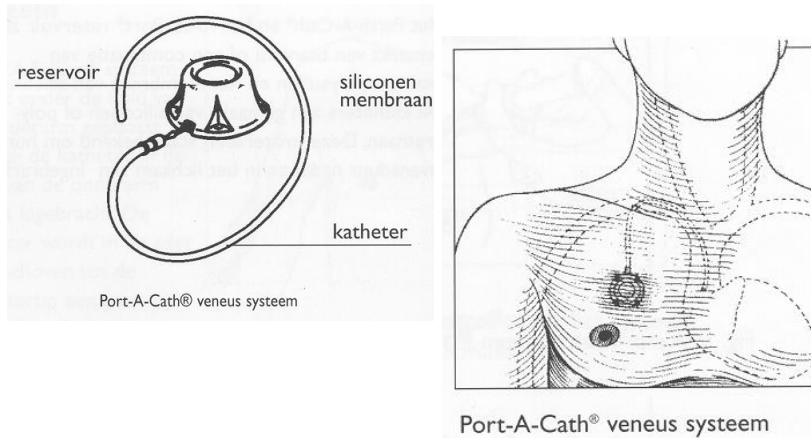
- Een Port-A-Cath zit in een groot bloedvat, waar veel bloed door stroomt. Dit geeft minder snel irritatie van het bloedvat.
- Omdat een Port-A-Cath onder de huid zit, is er minder kans op een infectie.
- Een Port-A-Cath kan vaak worden aangeprikt.
- Een Port-A-Cath blijft zitten tot de behandeling afgelopen is.
- De Port-A-Cath wordt verwijderd, als er een infectie optreedt of als de katheter verstopt raakt door een bloedstolsel.

Waaruit bestaat het systeem?

- Een reservoir; dit is een kleine ruimte die van boven afgesloten is door een zelfsluitend siliconenmembraan;
- Een katheter; dit is een dun, lang, hol, flexibel slangetje van siliconen of polyurethaan (een soort rubber).

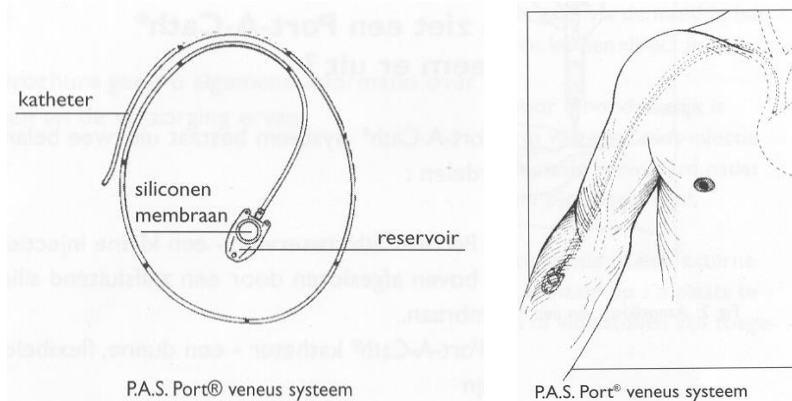
Port-A-Cath

Het Port-A-Cath systeem wordt onder de huid geplaatst waarbij de katheter in een ader op de borst wordt ingebracht. De katheter wordt in de ader opgeschoven tot de punt van de katheter een plaats heeft bereikt precies boven het hart.

P.A.S. Port

Het P.A.S.Port systeem wordt onder de huid van de onderarm geplaatst waarbij de katheter in de ader van de onderarm wordt ingebracht. De katheter wordt in de ader opgeschoven tot de kathetertip een punt bereikt heeft precies boven het hart.

Alle onderdelen van de Port-A-Cath en P.A.S. Port systemen worden volledig onder de huid geplaatst. Er steekt geen onderdeel uit de huid en er is geen blijvende opening van de huid. Het kathetergedeelte onder de huid wordt bevestigd met hechtingen onder de huid. Ook de insteekplaats van de katheter wordt onder de huid vastgehecht en steriel afgeplakt. De hechtingen worden na tien dagen verwijderd. Na de operatie zijn er 1 of 2 kleine littekens en een bobbeltje op de plaats waar het systeem ligt. Na het inbrengen mag de arm een week lang niet aangeprikt worden voor bloedafname (de arm moet rusten).

Waar wordt een Port-A-Cath geplaatst

Bij het bepalen van de plek waar een Port-A-Cath geplaatst wordt, is het belangrijk dat gelet wordt op:

- de plaats van de schouderbandjes van de BH
- de plaats bij het gebruik van de autogordel
- of u links- of rechtshandig bent (P.A.S. Port)
- of het reservoir goed bereikbaar is

Vorbereiding op de ingreep

Medicijnen

Gebruikt u medicijnen, neem dan altijd een actueel overzicht mee van de medicijnen die u gebruikt. Hoeveelheid en tijdstip van inname. U kunt een actueel overzicht aanvragen bij uw eigen apotheek.

Bloedverdunnende medicijnen

Gebruikt u bloedverdunnende medicijnen overlegt u dan met de chirurg of u deze medicijnen moet stoppen voor de operatie. Bent u onder behandeling van Trombosedienst, informeer deze dan over de ingreep. Zij stemmen dan het beleid met u af.

De ingreep

De ingreep vindt plaats in dagverpleging. Dit betekent dat u na de ingreep, als alles goed gaat, dezelfde dag weer naar huis kunt gaan. Meer informatie vindt u in de folder "Dagverpleging Short Stay". In overleg met u vindt de ingreep plaats onder plaatselijke verdoving, met of zonder sedatie, of onder algehele anesthesie. Uw arts bespreekt dit met u. Gebeurt de ingreep onder algehele anesthesie dan krijgt u een intake op het preoperatief bureau. Meer informatie vindt u in de folder "Preoperatief bureau en anesthesie".

De ingreep gebeurt op de operatiekamer door de chirurg. U krijgt een mondkapje en een muts op. Daarna wordt de huid rondom de plaats van operatie gedesinfecteerd. Vervolgens wordt u toegedekt met steriele doeken. Op twee plaatsen wordt de huid plaatselijk verdoofd. De chirurg maakt twee kleine sneetjes. Via het ene sneetje wordt de katheter in het bloedvat gebracht en opgeschoven tot het puntje van de katheter boven het hart zit. Dit gebeurt onder geleide van echo, waardoor het aanprikken van de long zoveel mogelijk wordt voorkomen. Via het andere sneetje wordt het reservoir onder de huid geplaatst.

Duur van de ingreep

De behandeling duurt meestal een half uur tot een uur.

Complicaties

Zoals bij elke ingreep is ook bij deze ingreep de normale kans op complicaties aanwezig.

- U kunt een blauwe plek (hematoom) rond de wond van de Port-A-Cath krijgen.
- U kunt wat (spier)pijn en stijf gevoel krijgen in de schouder aan de kant waar de Port-A-Cath is ingebracht.
- Het bloedvat waarin de katheter in komt, ligt dicht bij de longen. Tijdens het aanprikken bestaat er kans op het aanprikken van de bovenkant van de long. Er ontstaat dan een 'klaplong'.

Problemen met de Port-A-Cath

- Infectie bij de Port-A-Cath. Als dit gebeurt, wordt de Port-A-Cath verwijderd.
- Een Port-A-Cath kan verstopen door bloedstolsels. Eerst wordt dan geprobeerd om dit op te lossen. Lukt dit niet dan wordt de Port-A-Cath verwijderd.
- Een Port-A-Cath kan gaan draaien of verschuiven. Daardoor is deze soms moeilijk aan te prikken. Soms is er een extra operatie nodig om een Port-A-Cath weer goed op zijn plaats te krijgen.

Verzorging van de wond

- U heeft twee wondjes. Vaak zijn de wondjes onderhuids gehecht. Deze hechtingen lossen vanzelf op.
- Controleer elke dag de wondjes op roodheid, warmte, vocht, pus en pijn rondom de wondjes.
- De eerste 48 uur na de operatie mag u niet douchen, dit is beter voor de wondgenezing.
- U mag niet zwemmen of in bad tot de wond genezen is.
- Is de wond droog, dan hoeft u geen verband meer.
- Heeft u wondstrips (steristrips) op de wond, dan laten deze vanzelf los.

Contact opnemen met het ziekenhuis

U neemt contact op met het ziekenhuis als:

- de wond erg rood, warm en/of gezwollen wordt of gaat lekken.
- u koorts krijgt (temperatuur boven 38,5 °C) en/of koude rillingen krijgt.
- u hevige pijn krijgt.
- Bij de aanprikplaats blauwe plekken ontstaan en de plaats pijnlijk is.
- u pijn en/of zwelling krijgt in het gebied waar de Port-A-Cath zit, dus in de arm of bij de hals.
- u denkt dat de Port-A-Cath is verschoven.

Heeft u klachten of verschijnselen die hier niet beschreven staan en heeft u hierover vragen? Neem dan contact op met de polikliniek van uw specialist.

Het gebruik van Port-A-Cath en P.A.S. Port

Een speciale naald (gripper naald), bevestigd aan een injectiespuit, infuussysteem of pomp, wordt door de huid en door het membraan van het reservoir geprikt tot op de bodem van het reservoir. U zult een kleine prik voelen. De medicijnen of vloeistoffen gaan via de naald in het reservoir, door de katheter en komen direct in de bloedcirculatie. Wanneer de medicatie die voor u noodzakelijk is wordt toegediend in de vorm van een bolus-injectie (toediening ineens), wordt de naald verwijderd nadat alle medicijnen en vloeistoffen zijn toegediend. Wanneer er een intraveneuze infusie of een externe pomp wordt gebruikt, dient de naald op zijn plaats te blijven totdat alle medicijnen of vloeistoffen zijn toegediend.

Aangezien de Port-A-Cath en P.A.S. Port systemen geheel onder de huid zijn ingebracht, is er na elk gebruik slechts een minimum aan onderhoud noodzakelijk. U zult hiervoor speciale instructies krijgen, afhankelijk van uw specifieke behoeften.

Tussen de injecties of infusies door is, onder de meeste omstandigheden, het wassen van de plaats waar het systeem onder de huid ligt, gewoon mogelijk. Een verband of gaasje is meestal niet nodig. Het is verstandig de aanprikplaats regelmatig te inspecteren. Mocht het lijken of het systeem is verschoven, of mocht u blauwe plekken, zwellingen, roodheid of irritatie waarnemen, waarschuwt u dan uw behandelend arts.

Aandachtspunten bij P.A.S. Port systeem

Bloed dat moet worden afgenomen uit de arm waarin het P.A.S. Port is ingebracht mag uitsluitend via het systeem. Uw bloeddruk mag niet gemeten worden aan de arm waarin het P.A.S. Port systeem is ingebracht.

Doorspoelen

van het Port-A-Cath en P.A.S. Port systeem

In het ziekenhuis

De systemen dienen goed doorgespoeld te worden met een heparine-oplossing om te voorkomen dat er verstoppingen optreden in de katheter. Dit doorspoelen met heparine

wordt ook wel heparineslot genoemd. Het systeem dient na elke behandeling doorgespoeld te worden. Is het Port-A-Cath of P.A.S. Port systeem niet in gebruik, dan dient het systeem éénmaal per vier weken doorgespoeld te worden.

Thuis

Heeft uzelf of iemand anders instructies gekregen over het thuis doorspoelen van het Port-A-Cath of P.A.S. Port systeem tussen de behandelingen door, dan gelden onderstaande richtlijnen.

Wat u altijd moet doen

- volg de aanbevolen procedure voor het reinigen van de aanprikplaats
- gebruik een steriele Port-A-Cath naald (de speciaal geslepen punt beschadigt het membraan van het systeem niet)
- prik de naald loodrecht door de huid
- controleer of de naald zich op de bodem van het reservoir bevindt voordat u met toediening van de injectie begint
- stop met toedienen van de injectie en bel uw behandelend arts als de heparine niet vrij kan doorstromen
- neem contact op met uw behandelend arts als u vragen of problemen heeft, of als u veranderingen waarneemt op de plaats waar geïnjecteerd wordt.

Let op

- Verbreek nooit de verbinding tussen spuit of infusielijn van de naald als deze zich nog in het reservoir bevindt
- Beweeg nooit de naald wanneer deze zich nog in het reservoir bevindt.

Implantatiebewijs

Voordat u het ziekenhuis verlaat, ontvangt u een implantatiebewijs. Draag dit kaartje altijd bij u bij een bezoek aan uw arts of aan het ziekenhuis, zodat u de informatie over uw Port-A-Cath of P.A.S. Port direct bij de hand hebt.

Wetenswaardigheden

- Een arts of een daartoe speciaal opgeleide verpleegkundige mogen in de Port-A-Cath prikken.
- U kunt met dit systeem zonder problemen door het poortje van de luchthaven en het warehouse.
- Het Port-A-Cath systeem is het meest gebruikte systeem over de hele wereld. In vrijwel elk land zijn ziekenhuizen, waar artsen ervaring met dit systeem hebben en kunnen helpen.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u ze stellen tijdens het eerstvolgende bezoek of contact opnemen met:

Heeft u na deze dag nog vragen of zijn er problemen neem dan gerust tijdens kantooruren (08.30 – 17.00 uur) contact op met:

Polikliniek Chirurgie

Locatie Venlo

routennummer 75

☎(077) 320 68 80

Locatie Venray

routennummer 12

☎(0478) 52 24 08

VieCuri Medisch Centrum

Locatie Venlo

Tegelseweg 210

5912 BL Venlo

☎(077) 320 55 55

internet: www.viecuri.nl

Locatie Venray

Merseloseweg 130

5801 CE Venray

☎(0478) 52 22 22